
Dodatek k přednášce Anatomie InSec

Příklady opatření, zranitelností a hrozeb

PV 017 ◊ Bezpečnost IT

Jan Staudek

<http://www.fi.muni.cz/usr/staudek/vyuka/>

Verze : podzim 2019

Obsah

- Příklad kategorií opatření podle ISO/IEC 27001/27002
- Příklady opatření dle zákona o kybernetické bezpečnosti
- Příklady zranitelností dle zákona o kybernetické bezpečnosti
- Příklady hrozeb dle zákona o kybernetické bezpečnosti

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- ✓ 14 tříd pokrývajících většinu aspektů InfSec
 - ✓ Všechny uváděné generické typy opatření (114) patří mezi nejlepší známé pro dosažení InfSec, jsou volitelné, vybírají se podle prohlášení o jejich aplikovatelnosti v vydávaném na základě hodnocení rizik
 - ✓ Pro konkrétní implementace ISMS lze opatření libovolně doplňovat
- **A.5, Politiky informační bezpečnosti**
- ✓ **A.5.1, Cíl:** směrnice pro management o informační bezpečnosti, jak politiky psát, aktualizovat a revidovat
 - ✓ **A.5.1.1, Politiky InfSec:** musí být definovány, schválené příslušným managementem, publikované a sdělené zaměstnancům a příslušným vnější (třetím) stranám
 - ✓ **A.5.1.2, Přezkum politik InfSec:** musí být v plánovaných intervalech nebo v případě výskytů významných změn přezkoumávané, aby se zajistila jejich trvalá vhodnost, přiměřenost a účinnost.

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- ✓ politiky zajišťují potřebnou úroveň důvěrnosti, autenticity, integrity, dostupnosti vč. bezpečnosti transakcí v distribuovaném prostředí
- ✓ jsou vypracovávány pro chráněné oblasti a jsou, tam kde je to potřeba, doplňované
 - politikou bezpečnosti informací pro vztahy s dodavateli,
– prověření dodavatelů, identifikace rizik třetích stran a bezpečnostních opatření s promítnutím do smluv apod.,
 - politikou používání mobilních zařízení – evidence, kontrola platform OS, BYOD, MDM (Mobile Device Management) apod.
- ✓ management má definovat a prosazovat účinné bezpečnostní politiky, musí být srozuměn se záměrem zavedení a provozování ISMS a má plně podporovat jeho vývoj a provoz
- ✓ bezpečnostní politiky má relevantní personál znát
- ✓ musí být v souladu se strategickou (globální) bezpečnostní politikou organizace

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- A.6, Organizační zajištění informační bezpečnosti
 - ✓ A.6.1, Cíl v oblasti vnitřní organizace: vytvoření rámce pro iniciaci, řízení implementace a provozování péče o informační bezpečnost v rámci organizace
 - ✓ má být definovaná **řídící A kontrolní** infrastruktura
 - odpovědný člen vedení, bezpečnostní architekt, bezp. správce, ...
 - každý člen organizace si je vědom svých odpovědností
 - existují kanály pro sdělování info o útocích relevantním autoritám
 - ✓ organizační zajištění při existenci třetích stran viz A.15
 - ✓ A.6.1.1, **Role a odpovědnosti**: musí být definované a přidělené
 - ✓ A.6.1.2, **Oddělení povinností**: konfliktní povinnosti a oblasti odpovědnosti musí být odděleny, aby omezily příležitosti pro neoprávněné nebo neúmyslné změně nebo zneužití aktiv organizace.
 - ✓ A.6.1.3, **Kontakt s orgány**: musí se udržovat příslušné kontakty s příslušnými orgány

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- ✓ **A.6.1.4, Kontakt se speciálními zájmovými skupinami:** musí se udržovat příslušné kontakty se zájmovými skupinami nebo s jinými odbornými bezpečnostními fóry a profesními sdruženími
- ✓ **A.6.1.5, Informační bezpečnost v projektovém řízení:** musí být řešena v při projektovém řízení, bez ohledu na typ projektu
- ✓ **A.6.2, Cíl v oblasti používání mobilních zařízení a teleworkingu:** zajistit InSec při používání mobilních zařízení a teleworkingu
- ✓ **A.6.2.1, Politika používání mobilních zařízení**
- ✓ **A.6.2.2, Politika teleworkingu**

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- A.7, Perzonální bezpečnost, bezpečnost lidských zdrojů
 - ✓ A.7.1, před přijetím:
 - ✓ A.7.1.1, Definice kritérií pro výběr pracovníků
 - ✓ A.7.1.2, Deklarace pravidel a podmínek při zaměstnání, NDA, . . .
 - ✓ A.7.2, během zaměstnání:
 - ✓ A.7.2.1, Odpovědnost managementu, musí požadovat po všech zaměstnancích a dodavatelích udržování InfSec v souladu se zavedenými zásadami a postupy organizace
 - ✓ A.7.2.2, Pěstování bezpečnostního uvědomění, pravidelná bezpečnostní školení zaměstnanců
 - ✓ A.7.2.3, Disciplinární řízení po způsobení narušení InfSec
 - ✓ A.7.3, ukončení zaměstnání, změna funkce v zaměstnání:
 - ✓ A.7.3.1, Ukončení / změna povinností a odpovědností při ukončení zaměstnání a změně funkce , vrácení prostředků IT, odebrání přístupových práv, . . .

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- A.8, Správa (řízení) aktiv
 - ✓ A.8.1, Odpovědnost za aktiva, informační aktiva mají být známá (ex. soupis) a chráněná pro každé aktivum má být definovaná odpovědná role (vlastník aktiva)
 - ✓ A.8.2, Klasifikace aktiv, (tajné, důvěrné, ...) a každá třída musí být relevantně chráněná
 - ✓ A.8.3, Pravidla pro zacházení médii

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

□ A.9, Řízení přístupu

- ✓ A.9.1, **Politika řízení přístupu** – požadavky dané činnosti organizace, stanovení závazných pravidel pro přidělování přístupových oprávnění
- ✓ A.9.2, **Řízení přístupu uživatelů** – (de)registrace, evidence přidělených oprávnění, správa privilegovaných oprávnění administrátorů, správa hesel, kontroly validity přístupových oprávnění
- ✓ A.9.3, **Odpovědnosti uživatelů** – používání hesel, neobsluhovaná zařízení, zásada prázdného stolu a prázdné obrazovky
- ✓ A.9.4, **Řízení přístupu k aplikacím a k systémům** – ochrana před neautorizovaným přístupem, registrační procedury, řízení přístupu na úrovni sítě/OS/aplikace, zohlednění vzdálených přístupů, správa hesel, ...

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

□ A.10, Kryptografie

- ✓ A.10.1, Kryptografická opatření – pro zajištění správného a efektivního využití šifrování na ochranu důvěrnosti, autenticity a / nebo integrity informačních aktiv
- ✓ A.10.1.1, Politika používání kryptografických opatření
- ✓ A.10.1.2, Správa klíčů

□ A.11, Fyzická bezpečnost a bezpečnost prostředí

- ✓ ochrana proti neautorizovanému fyzickému zpřístupnění
- ✓ ochrana proti vnějším vlivům přírody, krádežím, ...

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- **A.12, Řízení provozu, provozní bezpečnost**
 - ✓ ex. aktualizované, auditované, dokumentované provozní postupy
 - ✓ ex. plánování dostupnosti potřebných zpracovatelských kapacit
 - ✓ je zavedena ochrana proti škodlivému software
 - ✓ provádí se archivace
 - ✓ provádí se monitorování incidentů a informování o incidentech (i o podezřenech na ně)

- **A.13, Bezpečnost komunikací**
 - ✓ **A.13.1, Správa síťové bezpečnosti**
 - ✓ **A.13.2, Přenos informací**, výměna informací mezi organizacemi, transakce, je řízená

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- A.14, Akvizice, vývoj a údržba
 - ✓ Správa a řízení vývoje systémů
 - ✓ A.14.1, InfSec informačních systémů
 - ✓ A.14.2, InfSec při vývoji a údržbě
typy prostředí: vývojové, testovací, akceptační, provozní (živá data)
 - ✓ A.14.3, Testovací data
- A.15, Vztahy s dodavateli
 - ✓ zajištění InfSec ve vztazích s dodavateli
 - ✓ správa doručování dodavatelských služeb
- A.16, Zvládání bezpečnostních incidentů
 - ✓ hlášení bezpečnostních incidentů
 - ✓ plány/procedury reakcí na zjištěný bezpečnostní incident

Kategorie opatření podle ISO/IEC 27001/27002

- A.17, Řízení kontinuity činnosti organizace
 - ✓ A.17.1, plán pro udržení nebo obnovu činností organizace po přerušení nebo selhání kritických procesů a pro zajištění dostupnosti informací v požadovaném čase a na požadovanou úroveň
 - ✓ A.17.2, zajištění dostupnosti redundancí prostředků pro zpracování informací

- A.18, Soulad s požadavky
 - ✓ A.18.1, Soulad s právními a smluvními normami
 - Specifické požadavky vyplývající ze zákona by měly být konzultovány s právními poradci organizace nebo jinými kvalifikovanými právníky.
 - Legislativní požadavky na informace vzniklé v jedné zemi a přenášené do jiné země jsou různé a mění se podle zemí.
 - Soulad s bezpečnostními politikami, normami a technická shoda
 - ✓ A.18.2, Audit InfSec – nástroj ověření dosažení souladu

Příklady opatření dle zákona o kybernetické bezpečnosti

- Kategorie bezpečnostních opatření jsou dvě
organizační opatření a **technická opatření**.
- **Organizačními opatřeními** jsou
 - ✓ systém řízení bezpečnosti informací, ISMS
 - ✓ procesy řízení rizik,
 - ✓ bezpečnostní politika,
 - ✓ organizační bezpečnost – management bezpečnosti v organizaci,
 - ✓ stanovení bezpečnostních požadavků pro dodavatele,
 - ✓ řízení aktiv,
 - ✓ bezpečnost lidských zdrojů,
 - ✓ řízení provozu a komunikací informační infrastruktury
 - ✓ řízení přístupu osob k informační infrastruktuře
 - ✓ akvizice, vývoj a údržba informační infrastruktury,
 - ✓ zvládání bezpečnostních událostí a bezpečnostních incidentů,
 - ✓ řízení kontinuity činností a
 - ✓ kontrola a audit informační infrastruktury

Příklady opatření dle zákona o kybernetické bezpečnosti

- **Technickými opatřeními jsou**
 - ✓ nástroje pro zajištění fyzické bezpečnosti,
 - ✓ nástroje pro ochranu integrity komunikačních sítí,
 - ✓ nástroje pro ověřování identity uživatelů,
 - ✓ nástroje pro řízení přístupových oprávnění,
 - ✓ nástroje pro ochranu před škodlivým kódem,
 - ✓ nástroje pro zaznamenávání činnosti informační infrastruktury, jejich uživatelů a administrátorů,
 - ✓ nástroje pro detekci bezpečnostních událostí,
 - ✓ nástroje pro sběr a vyhodnocení bezpečnostních událostí,
 - ✓ nástroje pro zajištění aplikační bezpečnosti,
 - ✓ kryptografické prostředky,
 - ✓ nástroje pro zajišťování úrovně dostupnosti informací a
 - ✓ nástroje pro zajištění bezpečnosti průmyslových a řídicích systémů

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Systém řízení bezpečnosti informací, ISMS,
Information Security Management System
 - ✓ jsou stanovené hranice systému řízení bezpečnosti informací určující, kterých organizačních částí a technických prvků se systémem řízení bezpečnosti informací týká
 - ✓ zajišťuje provádění procesů řízení rizik
 - ✓ zajišťuje vytvoření a schválení bezpečnostní politiky v oblasti ISMS, která obsahuje hlavní zásady, cíle, bezpečnostní potřeby, práva a povinnosti ve vztahu k řízení informační bezpečnosti
 - ✓ zajišťuje trvalé monitorování účinnosti bezpečnostních opatření
 - ✓ zajišťuje pravidelné vyhodnocování vhodnosti a účinnosti bezpečnostní politiky
 - ✓ zajišťuje pravidelné provádění auditu bezpečnosti, a to nejméně jednou ročně
 - ✓ zajišťuje nejméně jednou ročně vyhodnocení účinnosti ISMS

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- ✓ zajišťuje aktualizaci ISMS a příslušné dokumentaci na základě zjištění auditů bezpečnosti, výsledků vyhodnocení účinnosti ISMS a v souvislosti s prováděnými či plánovanými změnami
- ✓ zajišťuje provedení nejméně jednou za tři roky aktualizace zprávy o hodnocení rizik, bezpečnostní politiky, plánu zvládnutí rizik a plánu rozvoje bezpečnostního povědomí

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

□ Procesy řízení rizik

- ✓ mají stanovenou metodiku pro identifikaci a hodnocení aktiv a pro identifikaci a hodnocení rizik vč. stanovení kritérií přijatelnosti rizik
- ✓ identifikují a hodnotí důležitost aktiv, které patří do rozsahu ISMS a výstupy zpracují do zprávy o hodnocení rizik
- ✓ identifikují rizika, při kterých zohlední hrozby a zranitelnosti, posoudí možné dopady na aktiva, hodnotí tato rizika, určí a schválí přijatelná rizika a zpracují **zprávu o hodnocení rizik**
- ✓ zpracují na základě bezpečnostních potřeb a výsledků hodnocení rizik **prohlášení o aplikovatelnosti**, které obsahuje přehled vybraných a zavedených bezpečnostních opatření a popis vazeb mezi identifikovanými riziky a příslušnými bezpečnostními opatřeními
- ✓ zpracují a zavedou **plán zvládnání rizik**, který obsahuje cíle a přínosy bezpečnostních opatření pro zvládnání rizik, určí osoby odpov. za prosazování bezpečnostních opatření pro zvládnání rizik, nutné finanční, technické, lidské a informační zdroje a termín jejich zavedení

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Bezpečnostní politika se stanovuje pro oblasti
 - ✓ systém řízení bezpečnosti informací, ISMS
 - ✓ organizační bezpečnost, management informační bezpečnosti
 - ✓ řízení dodavatelů,
 - ✓ klasifikace aktiv,
která zahrnuje pravidla pro bezpečné nakládání s aktivy,
 - ✓ bezpečnost lidských zdrojů,
 - ✓ řízení provozu a komunikací,
 - ✓ řízení přístupu,
 - ✓ bezpečné chování uživatelů,
 - ✓ zálohování a obnova,
 - ✓ bezpečné předávání a výměna informací,
 - ✓ řízení technických zranitelností,

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- ✓ bezpečné používání mobilních zařízení,
- ✓ licencování software a informací,
- ✓ dlouhodobé ukládání a archivace informací,
- ✓ ochrana osobních údajů,
- ✓ fyzická bezpečnost,
- ✓ bezpečnost sítě,
- ✓ ochrana před škodlivým kódem,
- ✓ nasazení a používání nástroje pro detekci bezpečnostních událostí,
- ✓ využití a údržba nástroje pro sběr a vyhodnocení bezpečnostních událostí
- ✓ používání kryptografické ochrany.

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Management informační bezpečnosti v organizaci
 - ✓ Bezpečnostní role v organizaci
 - manažer informační bezpečnosti,
 - architekt informační bezpečnosti,
 - auditor informační bezpečnosti a
 - garant (vlastník) aktiva
 - ✓ **Manažer informační bezpečnosti** – osoba odpovědná za ISMS, která je pro tuto činnost řádně vyškolená a prokáže odbornou způsobilost praxí po dobu nejméně XXX (tří) let s řízením informační bezpečnosti.
 - ✓ **Architekt informační bezpečnosti** je osoba odpovědná za návrh a implementaci bezpečnostních opatření, která je pro tuto činnost řádně vyškolená a prokáže odbornou způsobilost praxí po dobu nejméně XXX (tří) let s navrhováním bezpečnostní architektury

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- ✓ **Auditor informační bezpečnosti** je osoba odpovědná za provádění auditu informační bezpečnosti, která je pro tuto činnost řádně vyškolená a prokáže odbornou způsobilost praxí po dobu nejméně XXX (tří) let s prováděním auditů informační bezpečnosti. Auditor informační bezpečnosti vykonává svoji roli nestranně a výkon jeho role je oddělen od výkonu rolí manažer, architekt a garant.
- Stanovení bezpečnostních požadavků pro dodavatele
 - ✓ před uzavřením smlouvy se provádí hodnocení rizik podle, která jsou spojena s dodávkami od jednotlivých dodavatelů
 - ✓ s dodavatelem se uzavírá smlouva o úrovni služeb, která stanoví způsoby a úroveň realizace bezpečnostních opatření a určí vztah vzájemné smluvní odpovědnosti za zavedení a kontrolu bezpečnostních opatření
 - ✓ provádí se pravidelné hodnocení rizik a pravidelnou kontrolu zavedených bezpečnostních opatření u poskytovaných služeb jednotlivými dodavateli a zjištěné nedostatky po dohodě s dodavatelem se odstraňují

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Řízení aktiv
 - ✓ identifikace a evidence aktiv,
 - ✓ určení garantů aktiv
 - ✓ hodnocení vlastností aktiv z hlediska důvěrnosti, integrity a dostupnosti a zařazení aktiv do klasifikačních úrovní při zohlednění
 - míry podílu osobních údajů nebo obchodního tajemství,
 - rozsahu dotčených právních povinností či jiných závazků,
 - rozsah narušení vnitřních řídicích a kontrolních činností,
 - poškození veřejných, obchodních či ekonomických zájmů,
 - možné finanční ztráty,
 - rozsahu narušení běžných činností
 - dopadů na ztrátu dobrého jména nebo dobré pověsti
 - ✓ stanovení a zavedení pravidel ochrany, nutných pro zabezpečení jednotlivých úrovní aktiv
 - ✓ určení způsobů pro spolehlivé smazání nebo ničení paměťových médií s ohledem na úroveň aktiv

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Bezpečnost lidských zdrojů
 - ✓ **plán rozvoje bezpečnostního povědomí**, který obsahuje formu, obsah a délku potřebných školení a určuje osoby provádějící realizaci jednotlivých činností, které jsou v plánu uvedeny
 - ✓ v souladu s plánem rozvoje bezpečnostního povědomí se provádí poučení uživatelů, administrátorů a osob zastávajících bezpečnostní role o jejich povinnostech a o bezpečnostní politice formou vstupních a pravidelných školení
 - ✓ pravidelně se kontroluje dodržování bezpečnostní politiky ze strany uživatelů, administrátorů a osob zastávajících bezpečnostní role
 - ✓ je zajištěno vrácení svěřených aktiv a odebrání přístupových oprávnění při ukončení smluvního vztahu s uživateli, administrátory nebo osobami zastávajícími bezpečnostní role
 - ✓ udržují se přehledy, které obsahují předmět školení a seznam osob, které školení absolvovaly

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- ✓ jsou stanovená pravidla pro určení osob, které budou zastávat bezpečnostní role, role administrátorů nebo uživatelů
- ✓ pravidelně se hodnotí účinnost plánu rozvoje bezpečnostního povědomí, provedených školení a dalších činností spojených s prohlubováním bezpečnostního povědomí
- ✓ jsou stanovená pravidla a postupy pro řešení případů porušení stanovených bezpečnostních pravidel ze strany uživatelů, administrátorů a osob zastávajících bezpečnostní role
- ✓ je stanovený postup změn přístupových oprávnění při změně postavení uživatelů, administrátorů nebo osob zastávajících bezpečnostní role

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Řízení provozu a komunikací
 - ✓ Existují provozní pravidla a postupy obsahující
 - práva a povinnosti osob zastávajících bezpečnostní role, administrátorů a uživatelů,
 - postupy pro spuštění a ukončení chodu systému, pro restart nebo obnovení chodu systému po selhání, pro ošetření chybových stavů anebo mimořádných jevů
 - postupy pro sledování kybernetických bezpečnostních událostí a pro ochranu přístupu k záznamům o těchto činnostech,
 - spojení na kontaktní osoby, které jsou určeny jako podpora při řešení neočekávaných systémových nebo technických potíží,
 - postupy řízení a schvalování provozních změn a
 - postupy pro sledování, plánování a řízení kapacity lidských a technických zdrojů.

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Řízení provozu a komunikací, pokrač.
 - ✓ je zajištěno oddělení vývojového, testovacího a produkčního prostředí,
 - ✓ provádí se pravidelné zálohování a prověřování použitelnosti provedených záloh
 - ✓ zajišťuje se bezpečnost a integrita komunikačních sítí a bezpečnost komunikačních služeb
 - ✓ jsou stanovená pravidla a postupy pro ochranu informací, které jsou přenášeny komunikačními sítěmi
 - ✓ provádí se výměna a předávání informací na základě pravidel stanovených právními předpisy za současného zajištění bezpečnosti informací a tato pravidla se dokumentují
 - ✓ provádí se výměna a předávání informací na základě písemných smluv, jejichž součástí je ustanovení o bezpečnosti informací

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Řízení přístupu osob k informační infrastruktuře
 - ✓ přidělí přístupujícím aplikacím samostatný identifikátor,
 - ✓ omezí přidělování administrátorských oprávnění,
 - ✓ přiděluje a odebírá přístupová oprávnění v souladu s politikou řízení přístupu,
 - ✓ provádí pravidelné přezkoumání nastavení přístupových oprávnění včetně rozdělení jednotlivých uživatelů v přístupových skupinách nebo rolích,
 - ✓ využívá nástroj pro ověřování identity uživatelů a nástroj pro řízení přístupových oprávnění a
 - ✓ zavede bezpečnostní opatření potřebná pro bezpečné používání mobilních zařízení, případně i bezpečnostní opatření spojená s využitím technických zařízení, kterými povinná osoba nedisponuje.

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Akvizice, vývoj a údržba informační infrastruktury
 - ✓ identifikují, hodnotí a řídí rizika související s akvizicí, vývojem a údržbou informačního systému nebo komunikačního systému
 - ✓ zajišťují bezpečnost vývojového prostředí a ochranu používaných testovacích dat a
 - ✓ provádějí bezpečnostní testování změn informačního systému nebo komunikačního systému před jejich zavedením do provozu.

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Zvládání bezpečnostních událostí a bezpečnostních incidentů
 - ✓ zajišťuje se u informačního systému a u komunikačního systému, aby uživatelé, administrátoři a osoby zastávající bezpečnostní role oznamovali bezpečnostní události a o oznámeních se vedou záznamy,
 - ✓ připravuje se prostředí pro vyhodnocení oznámených bezpečnostních událostí a událostí detekovaných technickými nástroji, provádí se jejich vyhodnocení a identifikují se bezpečnostní incidenty,
 - ✓ provádí se klasifikace bezpečnostních incidentů, přijímají se opatření pro odvrácení a zmírnění dopadu bezpečnostního incidentu, provádí se hlášení bezpečnostního incidentu a zajišťuje se sběr věrohodných podkladů potřebných pro analýzu bezpečnostního incidentu,
 - ✓ prošetřují se a určují se příčiny bezpečnostního incidentu, vyhodnocuje se účinnost řešení bezpečnostního incidentu a na základě vyhodnocení se stanovují nová bezpečnostní opatření k zamezení opakování řešeného bezpečnostního incidentu a
 - ✓ dokumentuje se zvládání kybernetických bezpečnostních incidentů.

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

□ Řízení kontinuity činností

✓ jsou definovaná práva a povinnosti garantů aktiv, administrátorů a osob zastávajících bezpečnostní role

✓ jsou definované cíle strategie jejich dosažení v oblastech:

Minimální úroveň poskytovaných služeb, která je přijatelná pro užívání, provoz a správu informačního a komunikačního systému.

Doba obnovení chodu, během které bude po bezpečnostním incidentu obnovena minimální úroveň poskytovaných služeb informačního a komunikačního systému.

Doba obnovení dat jako termínu, ke kterému budou obnovena data po bezpečnostním incidentu

✓ vyhodnocují se a dokumentují se možné dopady různých bezpečnostních incidentů a posuzují se možná rizika související s ohrožením kontinuity činností

✓ je vypracován, aktualizován a pravidelně se testuje **plán kontinuity činností** informačního systému a komunikačního systému

Příklady organizačních opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Kontrola a audit informační infrastruktury
 - ✓ posuzuje se soulad obecně závazných právních předpisů, vnitřních předpisů, jiných předpisů a smluvních závazků vztahujících se k informačnímu systému a komunikačnímu systému a určují se opatření pro jejich prosazování
 - ✓ provádí se a dokumentuje se pravidelná kontrola dodržování bezpečnostní politiky a výsledky těchto kontrol zohledňují v plánu rozvoje bezpečnostního povědomí a plánu zvládnání rizik

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro zajištění fyzické bezpečnosti
 - ✓ zamezují neoprávněnému vstupu do vymezených prostor, kde jsou uchovávány informace a umístěna technická aktiva
 - ✓ zamezují poškozením a zásahům do vymezených prostor, kde jsou uchovány informace a umístěna technická aktiva
 - ✓ předcházejí poškození, krádeži nebo kompromitaci aktiv nebo přerušování poskytování služeb informačního systému
 - ✓ příklady
 - mechanické zábranné prostředky,
 - zařízení elektrické zabezpečovací signalizace,
 - systémy pro kontrolu vstupu,
 - kamerové systémy,
 - zajištění ochrany před selháním dodávky elektrického napájení
 - zařízení pro zajištění optimálních provozních podmínek

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro ochranu integrity komunikačních sítí
 - ✓ řízení bezpečného přístupu mezi vnější a vnitřní sítí,
 - ✓ segmentace použitím demilitarizovaných zón jako speciálního typu sítě používaného ke zvýšení bezpečnosti aplikací dostupných z vnější sítě a k zamezení přímé komunikace vnitřní sítě s vnější sítí,
 - ✓ kryptografické prostředky pro vzdálený přístup nebo pro přístup pomocí bezdrátových technologií a
 - ✓ opatření pro odstranění nebo blokování přenášených dat, které neodpovídají požadavkům na ochranu integrity komunikační sítě.

- Nástroje pro ověřování identity uživatelů
 - ✓ zajišťují ověření identity uživatelů a administrátorů před zahájením jejich aktivit v informačním systému

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro řízení přístupových oprávnění
 - ✓ pro přístup k jednotlivým aplikacím a datům
 - ✓ pro čtení dat, pro zápis dat a pro změnu oprávnění
 - ✓ pro zaznamenává použití přístupových oprávnění

- Nástroje pro ochranu před škodlivým kódem
 - ✓ ověřují a kontrolují
 - komunikace mezi vnitřní sítí a vnější sítí,
 - serverů a sdílených datových úložišť a
 - pracovních stanic,
 - ✓ provádějí pravidelnou aktualizaci nástrojů pro ochranu před škodlivým kódem, jeho definic a signatur.

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro zaznamenávání činnosti informační infrastruktury, jejich uživatelů a administrátorů
 - ✓ zajišťují sběr informací o provozních a bezpečnostních činnostech (typ činnosti, datum a čas, identifikaci technického aktiva, které činnost zaznamenalo, identifikaci původce a místa činnosti, úspěšnost nebo neúspěšnost činnosti) a ochranu získaných informací před neoprávněným čtením nebo změnou
 - ✓ zaznamenávají
 - přihlášení a odhlášení uživatelů a administrátorů,
 - činnosti provedené administrátory,
 - činnosti vedoucí ke změně přístupových oprávnění,
 - neprovedení činností v důsledku nedostatku přístupových oprávnění
 - zahájení a ukončení činností technických aktiv,
 - automatická varovná nebo chybová hlášení technických aktiv,
 - přístupy k záznamům o činnostech, pokusy o manipulaci se záznamy o činnostech a změny nastavení nástroje pro zaznamenávání činností
 - použití nástrojů identifikace a autentizace včetně změny údajů, které slouží k přihlášení.

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro sběr a vyhodnocení bezpečnostních událostí
 - ✓ zajišťují integrovaný sběr a vyhodnocení bezpečnostních událostí z informačního systému
 - ✓ zajišťují poskytování informací pro určené bezpečnostní role o detekovaných bezpečnostních událostech v informačním systému
 - ✓ nepřetržitě vyhodnocují bezpečnostních událostí s cílem identifikace bezpečnostních incidentů a včasné varují určené bezpečnostní role.
 - ✓ zajišťují pravidelnou aktualizaci nastavení pravidel pro vyhodnocování bezpečnostních událostí a včasné varování
 - ✓ zajišťují využívání informací, které jsou připraveny nástrojem pro sběr a vyhodnocení bezpečnostních událostí, pro optimální nastavení bezpečnostních opatření informačního systému

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

□ Nástroje pro zajištění aplikační bezpečnosti

- ✓ zajišťují trvalou ochranu aplikací a informací dostupných z vnější sítě před neoprávněnou činností, popřením provedených činností, kompromitací nebo neautorizovanou změnou a
- ✓ zajišťují trvalou ochranu transakcí před jejich nedokončením, nesprávným směrováním, neautorizovanou změnou předávaného datového obsahu, kompromitací, neautorizovaným duplikováním nebo opakováním

□ Kryptografické prostředky

- ✓ používají odolné kryptografické algoritmy a kryptografické klíče; minimální požadavky na kryptogr. alg. a klíče stanovuje vyhláška
- ✓ zajišťují ochranu důvěrnosti a integrity předávaných nebo ukládaných dat a prokázání odpovědnosti za provedené činnosti
- ✓ zajišťují systém správy klíčů, který zajistí generování, distribuci, ukládání, archivaci, změny, ničení, kontrolu a audit klíčů

Příklady technických opatření dle zákona o kyb. bezpečnosti

- Nástroje pro zajišťování úrovně dostupnosti
 - ✓ zajišťují dostupnost informačního systému a komunikačního systému pro splnění cílů řízení kontinuity činností
 - ✓ zajišťují dostupnost informačního systému a komunikačního systému vůči bezpečnostním incidentům, které by dostupnost mohly snížit
 - ✓ zajišťují zálohování důležitých technických aktiv informačního systému a komunikačního systému využitím redundance v návrhu řešení a zajištěním náhradních technických aktiv v určeném čase

- Nástroje pro zajišťování bezpečnosti prům. a řídicích systémů
 - ✓ omezují fyzický přístup k síti a zařízením průmysl. a řídicích systémů
 - ✓ omezují propojení a vzdálený přístup k síti průmysl. a řídicích systémů
 - ✓ zajišťují ochranu jednotlivých technických aktiv průmyslových a řídicích systémů před využitím známých zranitelností
 - ✓ zajišťují obnovení chodu průmyslových a řídicích systémů po kybernetickém bezpečnostním incidentu

Příklady zranitelností dle zákona o kybernetické bezpečnosti

- ✓ nedostatečná ochrana vnějšího perimetru chráněného systému
- ✓ nedostatečné bezpečnostní povědomí uživatelů a administrátorů
- ✓ nedostatečná údržba informačního a komunikačního systému
- ✓ nevhodné nastavení přístupových oprávnění
- ✓ nedostatečné postupy pro identifikování a odhalování negativních bezpečnostních jevů – bezpečnostních událostí a incidentů
- ✓ možnost nezjistitelnosti nedodržování bezpečnostní politiky, provádění neoprávněných činností, zneužívání oprávnění administrátory kritické informační infrastruktury
- ✓ pochybení ze strany zaměstnanců a neschopnost jeho včasného odhalení
- ✓ možnost útoku z vnitřní sítě a zneužití vnitřních prostředků
- ✓ možnost dlouhodobého přerušení komunikačních služeb, dodávky elektrické energie nebo jiných důležitých služeb
- ✓ nedostatek zaměstnanců s potřebnou odbornou úrovní

Příklady zranitelností dle zákona o kybernetické bezpečnosti

- ✓ zneužitelnost vyměnitelných paměťových médií
- ✓ nedostatečná míra provádění nezávislé kontroly
- ✓ nedostatečná ochrana prostředků informační infrastruktury
- ✓ nevhodná bezpečnostní architektura
- ✓ nedostatečné monitorování činnosti administrátorů
- ✓ nedostatečné monitorování činnosti uživatelů a administrátorů a neschopnost odhalit jejich nevhodné či závadné způsoby chování
- ✓ nedostatečné stanovení bezpečnostních pravidel, nepřesné nebo nejednoznačné vymezení práv a povinností uživatelů, administrátorů a bezpečnostních rolí.

Příklady hrozeb dle zákona o kybernetické bezpečnosti

- ✓ porušení bezpečnostní politiky, provedení neoprávněných činností, zneužití oprávnění ze strany uživatelů a administrátorů,
- ✓ poškození nebo selhání hardwaru nebo softwaru,
- ✓ zneužití identity jiné fyzické osoby,
- ✓ užívání software v rozporu s licenčními podmínkami,
- ✓ kybernetický útok z vnější komunikační sítě,
- ✓ škodlivý kód (např. viry, spyware, trojské koně),
- ✓ nedostatky při poskytování služeb informačního a/nebo komunikačního systému,
- ✓ projevy přírodních jevů (např. povodně, klimatické jevy),
- ✓ přerušování dodávky komunikačních služeb nebo elektrické energie,
- ✓ zneužití nebo modifikace údajů a
- ✓ odcizení nebo poškození aktiva.
- ✓ ...